IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Brussell, 29.5.2013
COM(2013) 365 final

Rakkomandazzjoni għal

RAKKOMANDAZZJONI TAL-KUNSILL

dwar il-programm nazzjonali ta' riforma tal-2013 tal-Litwanja

u li tagħti opinjoni tal-Kunsill dwar il-programm ta' konverġenza tal-Litwanja għall-2012-2016

{SWD(2013) 365 final}

MT MT

Rakkomandazzjoni għal

RAKKOMANDAZZJONI TAL-KUNSILL

dwar il-programm nazzjonali ta' riforma tal-2013 tal-Litwanja

u li tagħti opinjoni tal-Kunsill dwar il-programm ta' konverġenza tal-Litwanja għall-2012-2016

IL-KUNSILL TAL-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidra t-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikoli 121(2) u 148(4) tiegħu,

Wara li kkunsidra r-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1466/97 tas-7 ta' Lulju 1997 dwar it-tisħiħ tas-sorveljanza ta' pożizzjonijiet ta' baġit u s-sorveljanza u l-koordinazzjoni ta' politika ekonomika[1], u b'mod partikolari l-Artikolu 9(2) tiegħu,

Wara li kkunsidra r-rakkomandazzjonijiet tal-Kummissjoni Ewropea[2],

Wara li kkunsidra r-riżoluzzjonijiet tal-Parlament Ewropew[3],

Wara li kkunsidra l-konklużjonijiet tal-Kunsill Ewropew,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat tal-Impjiegi,

Wara li kkonsulta mal-Kumitat Ekonomiku u Finanzjarju,

Billi:

(1) Fis-26 ta' Marzu 2010, il-Kunsill Ewropew qabel mal-proposta tal-Kummissjoni li tiġi mnedija strateġija ġdida għat-tkabbir u l-impjiegi, bl-isem ta' Ewropa 2020, imsejsa fuq koordinazzjoni msaħħa tal-politiki ekonomiċi, li se tiffoka fuq l-oqsma ewlenin fejn tenħtieġ azzjoni li tagħti spinta lill-potenzjal tal-Ewropa għat-tkabbir sostenibbli u l-kompetitività.

(2) Fit-13 ta' Lulju 2010, fuq il-bażi tal-proposti tal-Kummissjoni, il-Kunsill adotta rakkomandazzjoni dwar il-linji gwida ġenerali għall-politiki ekonomiċi tal-Istati Membri u tal-Unjoni (mill-2010 sal-2014) u fil-21 ta' Ottubru 2010, huwa adotta deċiżjoni dwar il-linji gwida għall-politika tal-Istati Membri dwar l-impjiegi[4], li flimkien jagħmlu l-"linji gwida integrati". L-Istati Membri ġew mistiedna jqisu l-linji gwida integrati fil-politiki nazzjonali tagħhom dwar l-ekonomija u l-impjiegi.

(3) Fid-29 ta' Ġunju 2012, il-Kapijiet ta' Stat jew ta' Gvern iddeċidew dwar Patt għat-Tkabbir u l-Impjiegi, li jipprovdi qafas koerenti għall-azzjoni fuq il-livelli nazzjonali, tal-UE u taż-żona tal-euro bl-użu tal-għodod, strumenti u politiki kollha possibbli. Huma ddeċidew dwar azzjoni li għandha tittieħed fuq il-livell tal-Istati Membri, u

[1] ĠU L 209, 2.8.1997, p. 1.
[2] COM(2013) 365 final.
[3] P7_TA(2013)0052 u P7_TA(2013)0053.
[4] 2013/208/UE tat-22 ta' April 2013

b'mod partikolari esprimew impenn sħiħ għall-kisba tal-għanijiet tal-Istrateġija Ewropa 2020 u sabiex jiġu implimentati r-rakkomandazzjonijiet speċifiċi għall-pajjiżi.

(4) Fis-6 ta' Lulju 2012, il-Kunsill adotta rakkomandazzjoni dwar il-programm nazzjonali ta' riforma tal-Litwanja għall-2012 u ta l-opinjoni tiegħu dwar il-programm ta' konverġenza aġġornat tal-Litwanja għall-perjodu 2011-2015.

(5) Fit-28 ta' Novembru 2012, il-Kummissjoni adottat l-Istħarriġ Annwali tat-Tkabbir[5], li ta bidu għas-Simestru Ewropew tal-2013 tal-koordinazzjoni tal-politika ekonomika. Ukoll fit-28 ta' Novembru 2012, il-Kummissjoni, abbażi tar-Regolament (UE) Nru 1176/2011, adottat ir-Rapport dwar il-Mekkaniżmu ta' Twissija[6], li fih ma identifikatx lil-Litwanja bħala wieħed mill-Istati Membri li għalih kellu jitwettaq rieżami fil-fond.

(6) Fl-14 ta' Marzu 2013, il-Kunsill Ewropew approva l-prijoritajiet li jiżguraw l-istabbiltà finanzjarja, il-konsolidazzjoni fiskali u l-azzjoni li trawwem it-tkabbir. Huwa enfasizza l-ħtieġa li titkompla konsolidazzjoni fiskali differenzjata u li tiffavorixxi t-tkabbir, biex l-ekonomija jerġa' jkollha kundizzjonijiet normali għas-self, biex jiġu promossi t-tkabbir u l-kompetittività, biex jiġu indirizzati l-qgħad u l-konsegwenzi soċjali tal-kriżi, u biex tiġi mmodernizzata l-amministrazzjoni pubblika.

(7) Fid-9 ta' April 2013, il-Litwanja ppreżentat il-programm nazzjonali ta' riforma tal-2013 tagħha aġġornat u, fis-26 ta' April 2013, il-programm ta' konverġenza tagħha li jkopri l-perjodu 2012-2016. Sabiex jitqiesu l-konnessjonijiet bejniethom, iż-żewġ programmi ġew ivvalutati fl-istess waqt.

(8) Abbażi tal-valutazzjoni tal-programm ta' konverġenza tal-2013 f'konformità mar-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1466/97, il-Kunsill hu tal-opinjoni li x-xenarju makroekonomiku li jirfed il-projezzjonijiet baġitarji fil-programm ta' stabbiltà huwa plawżibbli u fil-biċċa l-kbira huwa konsistenti mal-valutazzjoni fit-tbassir tar-rebbiegħa tal-Kummissjoni. Wara konsolidazzjoni fiskali ambizzjuża sa mill-2009, id-defiċit tal-amministrazzjoni pubblika tnaqqas għal 3,2% tal-PDG fl-2012, li huwa meqjus bħala suffiċjenti għall-abrogazzjoni tad-deċiżjoni dwar l-eżistenza ta' defiċit eċċessiv, filwaqt li jitqies il-kost tar-riforma sistemika tal-pensjonijiet. It-tnaqqis fid-defiċit kien sa ċertu punt ukoll ibbażat fuq tkabbir ekonomiku b'saħħtu u ffriżar temporanju tan-nefqa. Il-programm bidel l-objettiv fuq terminu medju (OTM) minn +0,5% għal 1,0%, li huwa xorta waħda konformi mal-objettivi tal-Patt ta' Stabbiltà u Tkabbir. L-istrateġija baġitarja deskritta fil-programm għandha l-mira li tilħaq l-OTM sal-2016. Abbażi tal-bilanċ baġitarju strutturali (rikalkulat), il-progress annwali lejn l-OTM f'termini strutturali huwa ogħla minn 0,5% tal-PDG. Il-valur referenzjarju tan-nefqa matul il-perjodu tal-ipprogrammar huwa milħuq. L-aġġustament huwa xi ftit imxaqleb lejn il-bidu tal-perjodu u jistrieħ l-aktar fuq trażżin fin-nefqa, iżda huwa biss parzjalment sostnut minn miżuri konkreti, inklużi miżuri ta' darba li mhumiex dejjem speċifikati. Skont it-tbassir tal-Kummissjoni, l-aġġustament strutturali fl-2013 u fl-2014 huwa mistenni li jkun ta' 0,3% u 0,0% tal-PDG rispettivament u għalhekk anqas mill-progress meħtieġ ta' 0,5% tal-PDG, u dan jitfa' wkoll dubju fuq il-perkors tal-aġġustament tal-programm. Għadhom iridu jiġu speċifikati miżuri oħra ta' konsolidazzjoni, u għandhom jiġu kkunsidrati riformi strutturali, inkluża bidla għal miżuri bbażati fuq id-dħul. Id-dejn tal-amministrazzjoni pubblika li kien ta' 40,7% fl-2012 baqa' taħt is-60% tal-PDG, u huwa mistenni li jinżel ftit matul il-perjodu tal-programm. Filwaqt li l-programm ta' konverġenza jistenna li d-dejn jonqos għal 39,7% fl-2013 u jonqos aktar għal 34,5% sal-2016, it-tbassir tal-Kummissjoni jipprojetta li

[5] COM(2012) 750 final.
[6] COM(2012) 751 final.

dan jonqos għal 40,1% tal-PDG fl-2013 u għal 39,4% fl-2014. Id-differenzi huma fuq kollox ir-riżultat ta' preżunzjoni ta' defiċits aktar baxxi fil-programm ta' konverġenza.

(9) Minkejja li l-pożizzjoni tad-defiċit tagħha tjiebet matul is-snin, il-Litwanja għad ma għandhiex biżżejjed spazju fiskali sabiex tirreaġixxi għal xokkijiet negattivi. Madankollu, hemm lok għal tassazzjoni li tikkawża anqas distorsjoni u titjib ulterjuri fil-konformità tat-taxxa. Il-Litwanja għad għandha l-anqas proporzjon ta' taxxa mal-PDG fl-UE u l-konsolidazzjoni kienet iffukata l-aktar fuq in-naħa tan-nefqa. Għad hemm lok biex wieħed iħares lejn sorsi addizzjonali ta' dħul mit-taxxa li jikkaġunaw l-inqas ħsara għat-tkabbir, bħat-taxxi ambjentali u t-taxxi rikorrenti fuq il-proprjetà immobbli. Filwaqt li l-Litwanja ħadet passi sabiex iżżid id-dħul rikorrenti mit-taxxa fuq il-proprjetà, jidher li għad hemm lok għal sforz akbar. Id-dħul tal-Litwanja mit-taxxi ambjentali qiegħed fuq xejra ta' tnaqqis u kien it-tieni l-aktar baxx fl-UE fl-2011, anke minħabba l-aktar livell baxx ta' taxxi fuq it-trasport fl-UE; dan ma jiffaċilitax it-tnaqqis fl-intensità qawwija tal-enerġija tal-ekonomija Litwana. Fl-istess ħin, in-nefqa li ssaħħaħ it-tkabbir, pereżempju fuq ir-riċerka u l-edukazzjoni, għandha tiġi prijoritizzata fil-konsolidazzjoni fiskali. L-implimentazzjoni ta' liġijiet li jsaħħu l-qafas fiskali ġiet imdewma. Il-qafas fiskali tal-Litwanja naqas milli jimpedixxi politika fiskali proċiklika fis-snin ta' tkabbir qawwi, u r-regoli mhumiex vinkolanti biżżejjed. Hemm ħtieġa li jittejbu l-monitoraġġ, ir-responsabbiltà u l-implimentazzjoni tal-proċess tal-baġit, u li tiġi rrinfurzata n-natura vinkolanti tal-qafas fuq terminu medju.

(10) L-iżviluppi demografiċi huma sfida għas-sostenibbiltà fiskali fit-tul tal-Litwanja. Riforma komprensiva tal-pensjonijiet, li timmira kemm għas-sostenibbiltà kif ukoll għall-adegwatezza tal-pensjonijiet, għalhekk tibqa' importanti. L-adegwatezza tal-pensjonijiet hija sfida billi l-popolazzjoni li hija akbar fl-età tinsab f'riskju ta' faqar u esklużjoni. Ir-riforma tal-2012 tas-sistema tal-akkumulazzjoni tal-pensjonijiet tinkoraġġixxi l-akkumulazzjoni tal-pensjonijiet tat-tieni pilastru b'inċentivi finanzjarji mill-baġit tal-istat. Hija tintroduċi wkoll il-possibiltà li wieħed jagħżel li joħroġ mill-akkumulazzjoni tal-pensjoni privata u jmur lura għall-fond tal-assigurazzjoni soċjali tal-istat matul perjodu ta' tranżizzjoni flimkien ma' żieda gradwali fl-età tal-irtirar. Ir-riforma se tidħol fis-seħħ fl-1 ta' Jannar 2014. Dawn huma passi importanti iżda iżolati fid-direzzjoni t-tajba u huma meħtieġa bidliet aktar sinifikanti, b'mod partikolari fi ħdan il-pensjoni tal-ewwel pilastru. Minbarra dan, huma meħtieġa miżuri li jippromwovu l-impjegabbiltà tal-ħaddiema li huma akbar fl-età u ambjenti tax-xogħol li huma favorevoli għal persuni li huma akbar fl-età.

(11) L-indirizzar tal-qgħad u tal-parteċipazzjoni baxxa fid-dinja tax-xogħol għadu jikkostitwixxi sfida ta' importanza ewlenija. Ħaddiema żgħażagħ u nieqsa mill-ħiliet qegħdin isofru b'mod partikolari minn rati ta' qgħad għolja. In-nuqqas ta' tqabbil tal-ħiliet sar evidenti ħafna matul il-kriżi, u jirrappreżenta problema li dejjem qed tikber, u dan jindika li hemm nuqqasijiet strutturali fil-politiki tal-edukazzjoni u tas-suq tax-xogħol. In-nuqqas ta' ħaddiema b'ħiliet li jirriżulta huwa aggravat minn rati għolja ta' emigrazzjoni. Għaldaqstant, jenħtieġ li jittieħdu miżuri addizzjonali li jtejbu l-flessibilità tas-suq tax-xogħol u li jagħtu spinta lill-parteċipazzjoni fis-suq tax-xogħol, b'mod partikolari għaż-żgħażagħ, għal persuni bla ħiliet u għal ħaddiema akbar fl-età. Il-kopertura globali tal-miżuri attivi tas-suq tax-xogħol u l-allokazzjoni finanzjarja għal kull miżura individwali jibqgħu mhux suffiċjenti u l-miżuri mhumiex immirati tajjeb lejn persuni b'ħiliet limitati u lejn dawk li ilhom ħafna qiegħda. Rieżami komprensiv tal-liġi tax-xogħol, bl-involviment tas-sħab soċjali, ikun jista' jidentifika r-restrizzjonijiet bla bżonn u l-ostakli amministrattivi li jaffettwaw il-ftehimiet kuntrattwali flessibbli, id-dispożizzjonijiet dwar it-tkeċċija u l-arranġamenti għall-ħin

tax-xogħol flessibbli. Sabiex tittejjeb it-tranżizzjoni mill-edukazzjoni għas-suq tax-xogħol, ikun utli kieku l-apprentistati u t-taħriġ intern isiru aktar attraenti.

(12) Il-faqar u l-esklużjoni soċjali għadhom f'livell għoli ħafna u inkwetanti. B'mod partikolari, hija inkwetanti ż-żieda fil-faqar tat-tfal. Fl-2012 tnedew miżuri ta' riforma tal-assistenza soċjali f'forma ta' flus imfassla sbiex iżidu l-inċentivi għax-xogħol (benefiċċji fuq ix-xogħol għal dawk li ilhom ħafna qiegħda, tnaqqis gradwali tal-benefiċċji soċjali għal persuni fl-età tax-xogħol li huma inattivi) u sabiex inaqqsu l-faqar. Proġett pilota f'ħames muniċipalitajiet ta riżultati impressjonanti dwar l-iffrankar fuq in-nefqa u l-immirar aħjar tal-benefiċjarji. Issa huwa meħtieġ li tiġi stabbilita sistema ta' monitoraġġ li tivvaluta l-effiċjenza tiegħu u l-impatt tiegħu fuq it-tnaqqis tal-faqar u tal-esklużjoni. Ir-riforma għandha wkoll tkun marbuta ma' miżuri ta' attivazzjoni li jtejbu l-parteċipazzjoni, partikolarment għall-benefiċjarji tal-assistenza soċjali fit-tul. Miżuri meħuda sabiex jitnaqqas il-faqar inkludew żieda fil-kopertura tal-benefiċċji soċjali u metodi ġodda għall-ikkalkular tal-ammonti tal-benefiċċji. Minbarra dan, fl-1 ta' Jannar 2013, il-paga minima żdiedet bi 18%, u dan jista' jgħin biex ikun hemm tnaqqis fin-nasba tal-inattività u fil-faqar fuq ix-xogħol. Madankollu, dawn il-miżuri jidhru li mhumiex suffiċjenti fid-dawl tad-daqs tal-isfida u ma hemmx strateġija jew pjan ta' azzjoni komprensivi fil-ġlieda kontra l-faqar.

(13) Il-gvern ilu jwettaq riforma ambizzjuża tal-impriżi tal-istat (SOEs) mill-2010. Ir-riforma hi rilevanti u kredibbli, u tinvolvi bidliet leġiżlattivi kif ukoll organizzattivi. L-aspetti regolatorji tar-riforma ġew stabbiliti u fil-biċċa l-kbira nkisbet konformità mal-obbligi tar-rappurtar. L-isfida issa hija li jiġu evitati kunflitti ta' interessi, fir-rigward tal-funzjonijiet regolatorji u mhux regolatorji, u li jkun hemm distinzjoni bejn l-attivitajiet kummerċjali u mhux kummerċjali tal-SOEs. Ladarba implimentata b'mod sħiħ, ir-riforma tista' tgħin sabiex jiżdiedu l-kompetittività u t-tkabbir. Il-monitoraġġ tal-konformità għalhekk se jkun ta' importanza ewlenija.

(14) Il-konnessjonijiet bl-elettriku u l-gass mal-pajjiżi ġirien għadhom mhux żviluppati biżżejjed. B'riżultat ta' dan, il-kompetizzjoni fis-settur tal-enerġija hija limitata ħafna u l-prezzijiet tal-enerġija huma għolja. Minbarra dan, l-effiċjenza fl-enerġija għadha problematika. Qed isir biss progress bil-mod fir-rigward tar-rinnovament tal-bini, inkluż fir-rigward tal-investimenti fil-kuntest tal-fond holding JESSICA, u għad hemm sfidi kbar fir-rinnovament tal-abitazzjonijiet privati.

(15) Fil-kuntest tas-Semestru Ewropew, il-Kummissjoni wettqet analiżi komprensiva tal-politika ekonomika tal-Litwanja. Hija vvalutat il-programm ta' konverġenza u l-programm nazzjonali ta' riforma. Hija mhux biss qieset ir-rilevanza tagħhom għall-politika fiskali u soċjoekonomika sostenibbli fil-Litwanja imma qieset ukoll il-konformità tagħhom mar-regoli u mal-gwida tal-UE, fid-dawl tal-ħtieġa li tissaħħaħ il-governanza ekonomika kumplessiva tal-Unjoni Ewropea billi jingħata kontribut fil-livell tal-UE għad-deċiżjonijiet nazzjonali futuri. Ir-rakkomandazzjonijiet tagħha skont is-Semestru Ewropew huma riflessi fir-rakkomandazzjonijiet (1) sa (6) hawn taħt.

(16) Fid-dawl ta' din il-valutazzjoni, il-Kunsill eżamina l-programm ta' konverġenza tal-Litwanja, u l-opinjoni tiegħu[7] hija riflessa b'mod partikolari fir-rakkomandazzjoni (1) ta' hawn taħt,

B'DAN JIRRAKKOMANDA li l-Litwanja għandha tieħu azzjoni fil-perjodu 2013-2014 biex:

1. Tiżgura konsolidazzjoni fiskali li tiffavorixxi t-tkabbir u timplimenta l-istrateġija baġitarja kif ippjanat, filwaqt li ssegwi sforz ta' aġġustament strutturali li jippermetti

---

[7] Skont l-Artikolu 9(2) tar-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1466/97.

lil-Litwanja sabiex tilħaq l-objettiv fuq terminu medju tagħha. Tiprijoritizza n-nefqa li żżid it-tkabbir. Issaħħaħ il-qafas fiskali, partikolarment bl-introduzzjoni ta' limiti massimi ta' nefqa li jistgħu jiġu infurzati u li jkunu vinkolanti fil-qafas baġitarju ta' terminu medju. Teżamina s-sistema tat-taxxa u tikkunsidra żieda ta' dawk it-taxxi li jagħmlu l-inqas ħsara possibbli għat-tkabbir, bħat-taxxi rikorrenti fuq il-proprjetà u dawk ambjentali, inkluż l-introduzzjoni ta' taxxa fuq il-karozzi, filwaqt li tkompli ssaħħaħ il-konformità mat-taxxa.

2. Tadotta u timplimenta l-leġiżlazzjoni dwar ir-riforma komprensiva tas-sistema tal-pensjonijiet. Tallinja l-età tal-irtirar statutorja mal-istennija tal-ħajja, tirrestrinġi l-aċċess għall-irtirar kmieni, tistabbilixxi regoli ċari għall-indiċjar tal-pensjonijiet, u tippromwovi l-użu ta' skemi ta' tfaddil kumplimentari filwaqt li tiżgura l-implimentazzjoni tar-riformi li jinsabu għaddejjin. Issostni r-riforma tal-pensjonijiet permezz ta' miżuri li jippromwovu l-impjegabbiltà tal-ħaddiema li huma akbar fl-età.

3. Tindirizza r-rati għoljin ta' qgħad, fost dawk b'ħiliet limitati u dawk li jkunu ilhom qiegħda, billi tiffoka mill-ġdid ir-riżorsi fuq il-politiki attivi tas-suq tax-xogħol filwaqt li ttejjeb il-kopertura u l-effiċjenza tagħhom. Ittejjeb l-impjegabbiltà taż-żgħażagħ, pereżempju permezz ta' Garanzija taż-Żgħażagħ, issaħħaħ l-implimentazzjoni u l-effikaċja tal-iskemi ta' apprentistat, u tindirizza n-nuqqas persistenti ta' tqabbil tal-ħiliet. Teżamina l-adegwatezza tal-leġiżlazzjoni dwar ix-xogħol fir-rigward tal-ftehimiet kuntrattwali flessibbli, id-dispożizzjonijiet dwar it-tkeċċija u l-arranġamenti għall-ħin tax-xogħol flessibbli, f'konsultazzjoni mas-sħab soċjali.

4. Timplimenta miżuri konkreti mmirati sabiex jitnaqqsu l-faqar u l-esklużjoni soċjali. Issaħħaħ ir-rabtiet bejn ir-riforma tal-assistenza soċjali f'forma ta' flus u l-miżuri ta' attivazzjoni.

5. Tlesti l-implimentazzjoni tar-riforma tal-Impriżi tal-Istat, u b'mod partikolari tiżgura s-separazzjoni tal-funzjonijiet ta' proprjetarju u ta' regolatur, u timmonitorja mill-qrib il-konformità mar-rekwiżiti tar-riforma.

6. Iżżid il-miżuri biex ittejjeb l-effiċjenza tal-enerġija fil-binjiet, inkluż permezz tat-tneħħija tad-diżinċentivi u tal-implimentazzjoni f'qasir żmien tal-fond holding. Tippromwovi l-kompetizzjoni fin-netwerks tal-enerġija billi ttejjeb l-interkonnettività mal-Istati Membri l-oħra kemm għall-elettriku kif ukoll għall-gass.

Magħmul fi Brussell,

Għall-Kunsill
Il-President